

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ І. Є. Богданова
_____ 201__ року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення занять із навчальної дисципліни
«АКАДЕМІЧНА ІНОЗЕМНА МОВА»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

із теми 1.1 **«Предмет і завдання курсу. Міжнародні стандарти
представлення результатів науково-дослідної діяльності»**

Вид заняття: лекція

Обговорено на засіданні
кафедри мовної підготовки
_____ 201__ року
Протокол № _____
Викладач: доцент Старова О. О.

Харків – 2017

Тема 1.1. Предмет і завдання курсу. Міжнародні стандарти представлення результатів науково-дослідної діяльності

I. Мета

Практична: повідомлення теоретичних відомостей із теми заняття.

Розвивальна: розвивати логічне мислення, концентрацію та стабільність уваги, механічну пам'ять.

Виховна: виховувати патріотичне та інтернаціональне ставлення до суспільно-політичної та професійної діяльності, розширювати світогляд.

II. Зміст

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчальної діяльності.

III. Виклад нового навчального матеріалу.

IV. Підбиття підсумків.

V. Домашнє завдання.

III. Література

1. George Yule. Oxford Practice Grammar with Answers : Advanced. Oxford University Press, 2002. — 280 p.

2. Martin Hewings. Advanced Grammar in Use with Answers. Second Edition. Cambridge University Press, 2005. 295 p.

3. Michael McCarthy, Felicity O'Dell. English Vocabulary in Use. Advanced. Cambridge University Press, 2008. 316 p.

4. Michael McCarthy, Felicity O'Dell. Academic Vocabulary in Use. Cambridge University Press, 2008. 176 p.

5. Stephen Bailey. Academic Writing. A Handbook for International Students. 3rd Edition. Routledge. 2011. 293 p.

6. Virginia Evans, Lynda Edwards. Upstream. Advanced. Student's book. Express Publishing, 2006. 264 p.

7. Virginia Evans, Lynda Edwards. Upstream. Advanced. Workbook. Express Publishing, 2006. 136 p.

IV. ТЗН: дидактичний матеріал.

Хід заняття

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчальної діяльності.

III. Виклад нового навчального матеріалу.

Лекція викладача.

1. Предмет і завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічна іноземна мова» є розвиток академічних та професійно орієнтованих іншомовних комунікативних компетентностей здобувачів, що сприятиме підвищенню якості їхньої науково-дослідної діяльності та професійного рівня.

Завдання: завданнями вивчення навчальної дисципліни «Академічна іноземна мова» є:

- формування вмінь аналізу й науково-технічного перекладу професійних текстів;
- удосконалення навичок і вмінь мовної діяльності в умовах усного ситуативного спілкування, розвиток умінь використовувати здобуті знання під час вирішення питань наукового та професійного характеру та самопрезентації на міжнародному рівні;
- формування міжкультурного мовного етикету.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- міжнародні вимоги до форм представлення результатів науково-дослідної діяльності;
- способи й специфіку наукового перекладу текстів, зокрема галузевих;
- правила утворення й функціонування термінів в іноземній мові;

уміти:

- представляти результати науково-дослідної діяльності відповідно до міжнародних вимог;
- здійснювати якісний переклад наукових текстів, ураховуючи фахову специфіку.

мати навички:

- письмового перекладу та редагування текстів наукового стилю, зокрема галузевої тематики.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач із навчальної дисципліни «Академічна іноземна мова»:

- здатність до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності іноземною мовою на міжнародному рівні;
- здатність до здійснення ефективної перекладацької діяльності у сферах, пов'язаних із професійною й науковою самореалізацією.

2. Міжнародні стандарти представлення результатів науково-дослідної діяльності

Дослідженням проблематики наукового дискурсу, в тому числі і анотації займаються такі науковці як Васильєва Е. В., Максимук В. М., Сухорольська С. М., Федоренко О. І., Яхонтова Т. В. Михельсон Т.Н., Успенська Н. В. та ін.

Анотація (annotation, abstract) — це стисла характеристика наукової дипломної чи магістерської роботи, написання якої допомагає читачу за короткий термін ознайомитися з методикою дослідження, результатами і висновками анотованої роботи. Така анотація повинна не перевищувати 800 знаків та містити прізвище та ініціали студента, назву дипломної або магістерської роботи, кількість сторінок, таблиць, основний зміст, результати дослідження, ключові слова (термінологія, що найчастіше зустрічаються у дипломній або курсовій роботі).

Розглянемо навички та вміння необхідні для написання анотації англійською мовою. Як зазначає Васильєва Е. В., на етапі планування у слухачів формуються, лексичні та граматичні навички техніки письма.

Навички техніки письма реалізуються у вживанні:

- пунктуаційних знаків, великої літери (*Capitalization*);
- курсиву (*Italics*) і підкреслення, зокрема, в бібліографії;
- аббревіатури (*Abbreviation*), типові для академічного тексту;
- пунктуаційно оформлювати посилання, цитати та бібліографію[1].

До лексичних навичок належать:

- навички розрізняти академічні (формальні) і неакадемічні (неформальні) лексичні одиниці;
- вживати загальнонаукову, термінологічну та тематичну лексику;
- вживати вставні слова/звороти, кліше;
- вживати засоби міжабзацного зв'язку (перехідні слова, речення, абзац).

Зважаючи на науковість написання анотації, вживання академічних лексичних одиниць слугує обов'язковою вимогою. Слідування стилістичним нормам науковості під час складання анотації являється не тільки пріоритетною складовою писемної культури мовлення, а й спрямовано відповідати високим стандартам академічного наукового середовища.

Дотримання стилістичних норм реалізується у використанні академічних слів. Ретельне вивчення студентських наукових робіт дозволило зробити висновок, що саме вживання академічних наукових слів викликає основні труднощі та позбавляє анотацію науковості. Тому, варто звертати увагу студентів на заміну лексичних одиниць загальнонавжваної лексики академічними. Наведемо декілька прикладів:

- *crucial* — *very important*
- *likewise* — *similarly*
- *conceive* — *think*
- *contradict* — *go against*
- *demonstrate* — *show*
- *denote* — *be a sign stand for*.

Написання анотації має чітку та логічну структуру, що варіюється залежно від мети та змісту дослідження. Однак, спільні елементи підпорядковуються чітким законам написання наукового стилю. Наприклад, про предмет наукового дослідження можна повідомити використовуючи наступний ряд синонімічних дієслів: *to study, to investigate, to examine, to consider, to analyze, to obtain, to determine, to establish*.

- *A new problem is studied.* — **Вивчається нова проблема.**
- *The properties of polymers have been investigated.* — **Були досліджені властивості полімерів.**

· *The application of heat exchangers was analyzed.* — Дослідили застосування теплообмінників.

· *The process of absorption is considered.* — Розглядається процес абсорбції.

Крім того, академічному стилю анотації притаманне використання наукових кліше, вставних слів та словосполучень. Під час написання анотації з метою виділити необхідну інформацію використовуються такі словосполучення, як *to pay (give) attention, to give emphasis to, to place emphasis on*, які в поєднанні із прикметниками *particular, special, primer, especially, particularly, specially, specifically* надають словосполученням певного конотативного значення. Наприклад,

· *Special attention was paid to the methods of water purification.* — Особлива увага приділена методам очищення води.

· *The corrosive properties were described with particular attention.* — Окрему увагу було звернено на властивості корозії.

У заключній частині анотації для логічного завершення роботи використовуються наступні словосполучення — *to conclude, to make (draw, reach) a conclusion, to come to a conclusion that, it is concluded that, to lead to a conclusion, it may be noted that, thus, therefore, consequently*.

Наприклад, *A general conclusion is made concerning the energy consumption.* — Робиться загальний висновок відносно споживання енергії.

Враховуючи професійну спрямованість анотації, варто звернути увагу студентів і на вживання термінологічної лексики. На відміну від одиниць загальної лексики, які часто багатозначні і несуть емоційне забарвлення, термінологічна лексика – однозначна і позбавлена експресії. Терміни існують в рамках певної термінології, тобто входять в лексичну систему мови, але в межах конкретної термінологічної системи. Терміни залежать від лексичних та граматичних особливостей певної мови, найчастіше утворюються від лексичних одиниць загальнонародної мови, а також шляхом запозичення або калькування іншомовних термінів. Однією з проблем написання анотації являється використання псевдоінтернаціональних термінів.

Питання псевдоінтернаціоналізмів виникає через багатозначність мовних одиниць, яка властива семантичному рівню англійської мови і часто стає причиною неадекватного підбору еквіваленту перекладу. Фальшиве ототожнення різних за значенням, але однакових за фонетичним звучанням слів дає підстави студенту помилково відносити такі слова до інтернаціоналізмів. Наприклад, псевдоінтернаціоналізми *silicon* — кремній (а не силікон, силіконовий — *silicone*), *tank* — ємність, резервуар, бак (військовий танк — *armored vehicle, armor*), *resin* — смола (резина — *rubber*), *liquidize*– перетворювати в рідину (ліквідувати — *liquidate*), *solid* — твердий; часткові псевдоінтернаціоналізми *utilize* — використовувати, *film* — плівка, мембрана, *figure* — креслення, ілюстрація *concrete* — бетон, *agitator* — мішалка, *uniform* — постійний, рівномірний.

Тому під час перекладу варто ретельно перевіряти так звані «хибні» псевдоінтернаціоналізми задля адекватного перекладу того чи іншого терміна. Також варто пам'ятати: при перекладі неологізмів спершу варто впевнитися, що в українській мові ще немає відповідника новому терміну і застосувати в такому випадку описовий спосіб перекладу.

Граматичні навички включають в себе навички:

· вживати повні дієслівні форми замість скорочених, відповідно до вимог академічного стилю;

· вживати умовний спосіб;

· вживати модальні дієслова,

· вживати дієприкметникові, герундіальні звороти;

- вживати пасивний стан;
- вживати узгодження часів.

Граматична система англійської мови, на відміну від лексичної, характеризується відносно сталою структурою та сформованими законами будови. Порівнюючи граматичної будови мов – української та англійської – варто враховувати, що вони належать до різних типів. Англійська мова за своєю структурою аналітична, в той час як українська – синтетична. Така структурна відмінність спричиняє труднощі у студентів під час написання іншомовного наукового тексту.

Англійській науковій мові притаманні конструкції з присудком в пасивному стані з прямим порядком слів (підмет стоїть перед присудком), в той час як в українській мові такі речення характеризуються непрямым порядком слів представлені присудком у пасивному стані теперішнього і минулого часу. Наприклад,

Досліджувалися хімічні властивості елементів. — The chemical properties of elements were studied.

Вживання форм теперішнього часу Present Simple та Present Perfect на позначення завершеності дії в значній мірі притаманно науковому стилю анотації. Форми минулого часу Past Simple використовуються під час опису виконаної роботи.

· *Досліджується важливість процесу сушіння. — The importance of drying is analyzed.*

· *Вивчено кристалізацію різних... — The crystallization of the various... has been studied.*

Варто зауважити, використання безособових та пасивних конструкції властива науковому стилю як англійської так і української мов, на відміну від особових речень, виражених займенником або іменником **the author (authors)**. В таких випадках типовим являється використання наступних конструкцій.

The project consists of an introduction, ... chapters, conclusions...

The total volume is...

The paper studies...

The paper deals with...

It (the article) gives a detailed analysis of ...

This paper proposes a new approach to...

The objective of this paper is...

The present paper concentrates on analyzing...

The paper examines the problem...

The results of the calculation are given in the calculation and explanatory note...

Нерідко після повідомлення отриманих результатів необхідно дати рекомендації, поради або висловити пропозиції щодо можливого використання отриманих результатів, нових методів та ін.. Для цього прийнято користуватися такими словами і сполученнями слів: **to propose, to suggest, to recommend** — пропонувати, вносити пропозицію; рекомендувати, **it is necessary to do sth** — необхідно зробити таким чином.

Наприклад:

· *Another method of refrigeration is proposed (suggested, recommended). — Пропонується (рекомендується) інший метод охолодження.*

· *A new way of purification is recommended (suggested). — Рекомендовано новий метод очищення.*

· *It is necessary that a more thorough study of the adsorption should be performed. — Необхідно вивчити явище адсорбції більш детально.*

Одним з актуальних питань в системі граматики є вживання англійських інфінітивних та герундіальних зворотів. Граматичне поняття герундія в англійській мові спричиняє

труднощі у студентів при виборі українських еквівалентів та адекватного перекладу. Відсутність явного відповідника англійським герундіальним конструкціям стає перешкодою правильного перекладу та побудови речення. Їх переклад та вживання в основному залежить від функції та конструкції в реченні.

В анотаціях інфінітив найчастіше трапляється у функції підмета або присудка. Наприклад,

The aim of this experiment is to raise the efficiency of production. Мета цього експерименту — підвищити якість продукції.

Абстрактні іменники, такі як *opportunity (of), idea (of), habit (of), hope (of)* вживають у герундіальних конструкціях. Наприклад,

Studying the properties of electrons gave the possibility of constructing a very powerful microscope. — Вивчення властивостей електронів дало можливість (яку?) розробити дуже потужний мікроскоп.

Проблема навчання писемного мовлення набула особливої значущості за останні роки, оскільки фахівці, які володіють академічним мовленням у професійній сфері являються конкурентоспроможними не тільки на вітчизняному, а й на світовому ринках. Беззаперечним залишається той факт, що формування у студентів навичок та розвитку вмінь, необхідних для здійснення академічного письма, сприяє не тільки підвищенню кваліфікації майбутніх спеціалістів, а й виведення професійної освіти на значно вищий рівень.

Розглядаючи конкретні приклади лексико-граматичних особливостей анотацій англійською та українською мовами, викладач англійської мови допомагає наблизити теоретичні знання до практики, а виконання самостійних завдань сприяє тому, що студенти старших курсів вищого технічного навчального закладу не тільки опановують науковий стиль, але й стають сучасними кваліфікованими спеціалістами.

Наукові статті повинні містити такі елементи (з виділенням по тексту статті):

- постановка проблеми в загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями (*Introduction*);
- аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких покладено початок вирішення даної проблеми та на які спирається автор (*Analysis of recent researches and publications*);
- виділення невирішених раніше складових загальної проблеми, яким присвячена стаття (*Previously unsettled problem constituent*);
- формулювання цілей статті, визначення методів та інформаційних джерел дослідження (*Main purpose of the article*);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів (*Results and discussions*);
- висновки та перспективи подальших досліджень у поданому напрямку (*Conclusions and further researches directions*);
- список літератури, що повинен включати не менше 7 джерел (*References*).

За матеріалами сайту <http://www.confesp.fl.kpi.ua/node/1150>

IV. Підбиття підсумків.

V. Домашнє завдання:

- вивчити конспект лекції.